

[Per Federspiel.]

har heller ikke betragtet frihandelsløsningen som det eneste mulige for Danmark. Der har til stadighed været grund til at befrygte, at disse forhandlinger ville bryde sammen, og der har navnlig været grund til at befrygte, at man ikke inden for et sådant frihandelsområde, som der var tale om, ville kunne opnå den gensidighed i behandlingen af landbrugseksporten og industrieksporten, som måtte være en forudsætning for, at vi overhovedet økonomisk kunne tiltræde en sådan ordning.

For et år siden erkendte regeringen, at der ville foreligge en ny situation, hvis frihandelsforhandlingerne brød sammen. Det har ikke været muligt at fravriste regeringen nogen udtalelse om, hvordan man ville stille sig til denne ny situation. Denne situation foreligger nu, og der er som sagt visse holdepunkter, som efter vor opfattelse må kunne give anledning til en omvurdering af den politik, der hidtil har været ført.

Det første af disse holdepunkter er det, jeg nævnte før, at frihandelsområdet efter de retningslinjer, der hidtil har været forhandlet om, må anses for urealisabelt.

Det andet holdepunkt er, at de seks landes fællesmarked og økonomiske union nu eksisterer som en realitet, der stadig får større vægt. Den højtærede udenrigsminister udtrykte det på den måde, at i det forløbne år har de seks lande formået at befæste deres position. Han kunne også tilføje, at erfaringerne fra de europæiske forhandlinger viser, at disse seks lande optræder som en enhed med et fælles standpunkt, inden de møder til de større europæiske forhandlinger.

For de øvrige elleve landes vedkommende eksisterer der ikke nogen tilsvarende fælles front. Det har været glædeligt, at de nordiske lande på meget vigtige områder har kunnet optræde i fællesskab. Jeg sigter navnlig til fællesnoten i oktober måned om landbrugsspørgsmål. Der er en ting, som man her særlig må lægge mærke til, nemlig at de tre regeringer giver udtryk for den opfattelse, at en mangesidet landbrugsordning opbygget i store træk efter de principper, der er nedlagt i Romtraktaten, altså fællesmarkedsordningen, ville være det bedste middel til at garantere de levnedsmiddels eksporterende lande en rimelig gensidighed, samtidig med at man tog de sociale og øko-

nomiske forhold i betragtning. Med andre ord: på dette meget afgørende område har Romtraktatens system vist sig at være det bedst egnede, og regeringen kan altså ikke på dette punkt siges at have afvist tanken om at indordne sig under fællesmarkedets grundsatninger.

Jeg kan i øvrigt være ganske enig med den højtærede udenrigsminister i, at de tanker, der fra forskellig side i de sidste måneder har været fremsat om en større eller mindre sammenslutning af lande uden for de seks, er alt andet end ønskelige, når meningen åbenlyst er at forskanse sig i en slags handelskrig med de seks. For et land med en så følsom udenrigshandel som Danmark er sådanne tanker meningsløse.

Det tredje holdepunkt, man må tage i betragtning, er, at de seks landes Romtraktat principielt går ud på at skabe en indbyrdes præference. Forhandlingerne er stort set på det videre europæiske plan gået ud på at afbøde virkningerne af denne præference. Man har talt om ikke-forskelsbehandling, men ingen af de øvrige elleve lande vil jo påstå, at meningen med et frihandelsområde skulle være at torpedere, hvad de seks lande havde skabt. Altså, man havde måttet anerkende, at de seks landes præference eksisterede som en berettiget politisk realitet. På den anden side kan de seks lande i høj grad være interesseret i at udvide samhandelen med de øvrige lande og er derfor naturligt gået ind i forhandlinger om afbøde forskelsbehandlingen. De seks lande eksporterer for ca. 10 milliarder kroner mere til de elleve lande, end de importerer for fra de elleve lande. Der er ingen grund til at tro, at de seks lande ikke har været oprigtige i deres udtalelser om at lempe forskelsbehandlingsvilkår. Men én ting må vi gøre os klart, og det er, at enhver lempelse af denne forskelsbehandling kun vil kunne ske på gensidig basis, således at de lande, der vil dele et fællesmarkeds fordele, også må være villige til at påtage sig de samme forpligtelser over for fællesmarkedets lande, som disse lande påtager sig over for hinanden. I hvert fald må, nu da frihandelsforhandlingerne er brudt sammen, denne indbyrdes præference accepteres som en både politisk og økonomisk kendsgerning, som man må tage i betragtning. Den har allerede vist sig at